

«ΑΥΤΟΔΙΑΓΝΩΣΗ» - «ΑΥΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ» - «ΑΥΤΟΦΡΟΝΤΙΔΑ»

Επικίνδυνη συνταγή για την υγεία του λαού

Το τελευταίο διάστημα γίνεται πολλή συζήτηση - προπαγάνδα σχετικά με τη λεγόμενη «αυτοφροντίδα» και «αυτοθεραπεία» των ασθενών. Είναι αποκαλυπτικά και αποδεικτικά αυτά που αναφέρει ο **Σύνδεσμος Εταιρειών Φαρμάκων Ευρείας Χρήσης (ΕΦΕΧ)** στο «Μανιφέστο της Αυτοφροντίδας» που παρουσίασε πρόσφατα και το οποίο περιλαμβάνει προτάσεις που μπορούν να συμβάλλουν, όπως αναφέρει, στην ανάπτυξη της «αυτοφροντίδας» στη χώρα μας. Τα μέλη που - μεταξύ άλλων - απαρτίζουν τον ΕΦΕΧ, είναι μια σειρά μονοπωλιακοί όμιλοι που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στο χώρο του φαρμάκου, όπως η «Bayer Ελλάς», η «BoehringerIngelheim», η «Glaxo Smith Kline», η «Novartis», ELPEN, BIANEE κ.ά.

Διαβάζουμε στο Μανιφέστο της Αυτοφροντίδας: «*Η υπεύθυνη αυτοφροντίδα συμβάλλει θετικά στην αποδοτικότερη λειτουργία των διαθέσιμων πόρων και μειώνει σημαντικά την φαρμακευτική δαπάνη.* Ο ρόλος της είναι σημαντικός στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας και στη θέσπιση κινήτρων για την ανάπτυξη της καινοτομίας στη βιομηχανία (...) η έμφαση (δίνεται) στην μετατροπή συνταγογραφούμενων φαρμάκων σε μη συνταγογραφούμενα εφόσον εκπληρούνται οι συνθήκες ασφαλείας (...) μόνο το 25% της φαρμακευτικής αγοράς σε τεμάχια στην χώρα μας ανήκει στα ΜΗΣΥΦΑ, ενώ σε όλη την Ευρώπη το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 50%».

Πρόκειται για «Μανιφέστο» στο οποίο αποτυπώνονται οι στρατηγικοί στόχοι και κατευθύνσεις της ΕΕ για μείωση του κόστους, δηλαδή των κρατικών και ασφαλιστικών δαπανών στην Υγεία, που υπηρετούν το στόχο του κεφαλαίου για τη συμπίεση της τιμής της εργατικής δύναμης, για πιο φτηνούς εργαζόμενους, προκειμένου να υπηρετηθούν η ανταγωνιστικότητα και η αναθέρμανση της καπιταλιστικής κερδοφορίας.

Η «αποδοτικότερη λειτουργία» των διαθέσιμων πόρων, όπως αναφέρεται σε ευρωενωσιακά, αλλά και κυβερνητικά κείμενα, σημαίνει την αλλαγή κατεύθυνσης και τον περιορισμό της χρηματοδότησης σε τομείς της Υγείας για ασθένειες που είναι σοβαρές και χρειάζονται νοσηλευτική περίθαλψη, για την πρόληψη και ένα μέρος των ασθενειών - τις πιο «ήπιες».

Η «μείωση της φαρμακευτικής δαπάνης», που προπαγανδίζει η κυβέρνηση, δεν αφορά αυτά που πληρώνουν οι ασθενείς, αλλά αυτά που πληρώνει το κράτος και τα ασφαλιστικά ταμεία. Για τους ασθενείς έχουν αυξηθεί οι πληρωμές. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που στους ασθενείς «έρχεται» πιο φθηνά να αγοράσουν ένα φάρμακο χωρίς να το συνταγογραφήσουν (υπάρχει πληρωμή 1 ευρώ ανά συνταγή, 10 ευρώ η αμοιβή γιατρού και επιπλέον η καθιερωμένη συμμετοχή του ασφαλισμένου που φθάνει και στο 50% - 60% της τιμής του φαρμάκου).

Αλλωστε, τα φάρμακα που ανήκουν στην κατηγορία των ΜΗΣΥΦΑ, για τα οποία προτείνει την αύξησή τους ο ΕΦΕΧ, είναι φάρμακα που τα πληρώνουν εξολοκλήρου οι ασθενείς. Γι' αυτό προτείνει να διπλασιαστεί αυτή η κατηγορία των φαρμάκων, που σημαίνει τεράστια επιβάρυνση των ασθενών, επιπλέον ελάφρυνση της κρατικής και ασφαλιστικής δαπάνης και φυσικά αύξηση της κερδοφορίας των επιχειρηματικών ομίλων πα-

Τα ΜΗΣΥΦΑ είναι φάρμακα και ο ασθενής δεν μπορεί να αξιολογήσει και να αποφασίσει αυθαίρετα την αγορά τους

ραγωγής αυτών των φαρμάκων, για τα οποία μάλιστα συζητιέται και η κατάργηση της διατίμησής τους.

Ο καθένας γιατρός του εαυτού του

Η «αυτοθεραπεία» - «αυτοδιάγνωση» - «αυτοφροντίδα» προβάλλεται προπαγανδιστικά ως σύγχρονη - μοντέρνα μορφή αντιμετώπισης προβλημάτων υγείας, αλλά και πρόληψης ασθενειών, χωρίς τη μεσολάβηση των καθ' ύλην αρμοδίων γι' αυτά όπως είναι οι γιατροί.

Οι όροι της «αυτοφροντίδας» και «αυτοθεραπείας» αναφέρονται «στο σύνολο των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν οι πολίτες για να βελτιώσουν την υγεία τους και γενικότερα την καλή ζωή τους, να προλάβουν ή και να μειώσουν την πιθανότητα κάποιας προβλήματος υγείας και να βοηθήσουν την ανάρρωσή τους μετά από κάποια ασθένεια ή χειρουργική επέμβαση». Δηλαδή, ο ασθενής πρέπει να αντιμετωπίζει ο ίδιος μόνος του, στο πλαίσιο της ατομικής ευθύνης, χωρίς να απευθύνεται σε γιατρό (εκτός αν χρειαστεί, λόγω εξέλιξης της νόσου), να επιλέξει τη θεραπεία του και να την εφαρμόσει χωρίς να απασχολήσει και να επιβαρύνει το σύστημα Υγείας. Με τον τρόπο αυτό αποποιείται το κράτος της ευθύνης του για παροχή υπηρεσιών υγείας στο λαό.

Οι υπέρμαχοι της «αυτοθεραπείας» προτείνουν ούτε λίγο - ούτε πολύ την υποκατάσταση των Κέντρων Υγείας από τα φαρμακεία! Είναι χαρακτηριστικό ότι η Πανευρωπαϊκή Οργάνωση Φαρμακοποιών (PGEU) μαζί με την Πανευρωπαϊκή Οργάνωση Αυτοθεραπείας (AESGP) υπέγραψαν Σύμφωνο Συνεργασίας το 2012 με αντικείμενο: «Την αύξηση των δυνατοτήτων των πολιτών στην αυτοθεραπεία «ενισχύοντας» το ρόλο του φαρμακείου και να **αναπτύσσοντας τα φαρμακεία ...σε Κέντρα Υγείας!**»

Σε αυτήν την κατεύθυνση, η PGEU - στην οποία είναι μέλος ο Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος - σχεδιάζει τη λειτουργία του λεγόμενου «Φαρμακείου των υπηρεσιών». Δηλαδή, του Φαρμακείου που θα αναλαμβάνει να παρέχει - έναντι αμοιβής - εργασίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, όπως π.χ. αυτές του

«Βοήθεια στο σπίτι».

Τέτοιου είδους προτάσεις γίνονται για να «χαιδεύουν τα αφτιά» των φαρμακοποιών για να αποδεχτούν την απελευθέρωση του επαγγέλματος και την αύξηση του ανταγωνισμού με τα μονοπώλια του κλάδου. Ο ΕΦΕΧ τονίζει τη σημασία του φαρμακοποιού στην καθοδήγηση του ασθενή και τη σωστή εφαρμογή της αυτοθεραπείας και προτείνει την καλύτερη και διά βίου εκπαίδευσή του, για να αναλάβει πιο καθοριστικό ρόλο και να επωφεληθεί από τις νέες μεταρρυθμίσεις. Προσπαθούν να πείσουν τους αυτοαπασχολούμενους φαρμακοποιούς ότι ο ρόλος ο δικός τους και της επιχειρήσής τους μπορεί να αλλάξει και να δραστηριοποιηθούν και σε άλλο πεδίο σχετικό, χωρίς να μειωθεί η κερδοφορία τους.

Πρόκειται για το χρεοκοπημένο επιχείρημα ότι υπάρχουν τρόποι, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής δράσης και του ανταγωνισμού, να βγαίνουν όλοι κερδισμένοι, από τους μεγαλοεπιχειρηματίες μέχρι και τους «μικρούς» αυτοαπασχολούμενους φαρμακοποιούς της γειτονιάς. Προπαγανδιστικά προσπαθούν να τους δελεάσουν ότι θα αναβαθμιστούν, ενώ κρύβουν ότι αυτή η αλλαγή ρόλων, που είναι αντιεπιτημονική, είναι και επικίνδυνη όχι μόνο για τους ασθενείς, αλλά και για τους ίδιους.

Με τι κριτήρια μπορεί ένας ασθενής αλλά και ένας φαρμακοποιός που το αντικείμενο της επιστήμης του δεν είναι η διάγνωση και η θεραπεία ασθενών να εκτιμήσει ότι τα «ήπια» φαινόμενα δεν είναι τα αρχικά στάδια μιας σοβαρής νόσου; Με τι κριτήρια ο ασθενής θα επιλέξει ένα «αθώο» και «ασφαλές» - όπως ισχυρίζονται - μη συνταγογραφούμενο φάρμακο, το οποίο όμως δεν θα είναι το κατάλληλο και ενδεχομένως να εξελιχτεί μια πράγματι ήπια νόσος σε πιο σοβαρή και πιο δύσκολα να αντιμετωπιστεί;

Δεν παύουν να είναι φάρμακα

Τα Μη Συνταγογραφούμενα Φάρμακα (ΜΗΣΥΦΑ) αναγορεύονται σε εργαλεία της αυτοθεραπείας, διότι οι ασθενείς δεν χρειάζονται συνταγή γιατρού για να προμηθευτούν και να χρησιμοποιήσουν αυτά τα φάρμακα - τα ΜΗΣΥΦΑ - καθώς

και μια υποκατηγορία τους που καθιερώθηκε πρόσφατα - τα φάρμακα γενικής διάθεσης - που μπορούν να διακινούνται και από άλλα καταστήματα εκτός των φαρμακείων.

Όμως τα ΜΗΣΥΦΑ είναι φάρμακα και έχουν όλες τις ιδιότητες των φαρμάκων. Δηλαδή, παρουσιάζουν συγκεκριμένη φαρμακολογική δράση, μεταβάλλουν τη λειτουργία ενός βιολογικού συστήματος μέσω των χημικών τους δράσεων, με αποτέλεσμα όταν χρησιμοποιηθούν σωστά και στην κατάλληλη δοσολογία να αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες παθολογικές καταστάσεις. Στη λίστα των ΜΗΣΥΦΑ ενδεικτικά περιλαμβάνονται φάρμακα για το στομάχι, τους ιλιγγίους, σκευάσματα για τα μαλλιά, δερματολογικά προϊόντα για τον έρπη, αντιφλεγμονώδη και αναλγητικά, τοπικά αναισθητικά, αντιμυκητιασικά, φυσικά προϊόντα, αποχρεμπτικά και αντιβηχικά, αντισταμινικά κ.ά. Επιπλέον, όλα τα φάρμακα παρουσιάζουν συγκεκριμένες ανεπιθύμητες ενέργειες, και αλληλεπιδράσεις με άλλα φάρμακα ή τρόφιμα.

Από αυτήν την άποψη, ο ασθενής δεν μπορεί να αξιολογήσει και να αποφασίσει την αγορά κάποιου σκευάσματος, επειδή πιστεύει ότι θα του κάνει καλό ή επειδή είδε κάποια διαφήμιση του σκευάσματος (αφού πλέον επιτρέπεται η διαφήμιση των ΜΗΣΥΦΑ). Πολλά παραδείγματα θα μπορούσαμε να εντοπίσουμε από φάρμακα ευρείας χρήσης και τους κινδύνους που εμπεριέχει η χρήση τους. Ένα συχνό περιστατικό είναι η λανθασμένη χρήση κάποιου αντιβηχικού σιροπιού κατάλληλο για ξηρό και επίμονο βήχα. Όμως αν ο εν λόγω ασθενής παρουσιάζει παραγωγή βλέννης, πιθανόν να επιδεινώσει την κατάστασή του.

Ένα άλλο πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα παρενέργειας από λανθασμένη χρήση αποτελεί η χρήση ρινικών σκευασμάτων για την αποσυμφόρηση του ρινικού βλεννογόνου (π.χ. ξυλομεταζολίνη) που μετά από μακρά χορήγηση μπορεί να προκαλέσει φαρμακευτική ρινίτιδα. Ή η χρήση πολλών αναλγητικών και αντιφλεγμονωδών φαρμάκων μπορεί να προκαλέσει ηπατοτοξικότητα και σοβαρές γαστρεντερικές διαταραχές, ενώ παρουσιάζουν και αλληλεπιδράσεις με κατηγορίες αντιπηκτικών.

Ή, επίσης, αν κάποιος ασθενής αποφασίσει να πάρει ένα φαρμακευτικό σκεύασμα για να αντιμετωπίσει ένα συγκεκριμένο σύμπτωμα, χωρίς την κατάλληλη διάγνωση της αιτίας που το προκάλεσε, μπορεί να μην εμφανίσει αναγκαστικά κάποια συγκεκριμένη παρενέργεια, όμως πιθανόν το φάρμακο να μην του προσφέρει τίποτα, αλλά να συγκαλύψει την αιτία της πάθησης κι έτσι να συνεχίσει αυτή να εξελίσσεται.

Συμβιβασμός με την άθλια κατάσταση στην Υγεία

Οι προτάσεις αυτές περί προαγωγής της «αυτοδιάγνωσης» - «αυτοθεραπείας» - «αυτοφροντίδας» προβάλλονται στην Ελλάδα σε συνθήκες τεράστιων ελλείψεων σε υποδομές, στελέχωση και εξοπλισμό των δημόσιων μονάδων ΠΦΥ, με πολύωρες αναμονές για κάποια ιατρική εξέταση και εργαστηριακό έλεγχο κ.λπ. Σε συνθήκες περικοπών των κρατικών και ασφαλιστικών παροχών προς τους ασθενείς, με τον εξαναγκασμό να πληρώνουν όλο και περισσότερα για ιατρικές και εργαστηριακές εξετάσεις, για συνταγογράφηση και για την αγορά των φαρμάκων.

Σ' αυτές τις συνθήκες γίνονται πιο εύκολα αποδεκτές από τους εργαζόμενους παρόμοιες προτάσεις και μάλιστα από κάποιους μπορεί να εκληφθούν και ως «λύση», με την εξοικονόμηση χρόνου και ίσως χρημάτων. **Η εξέταση και διάγνωση από αρμόδιο γιατρό, ακόμη και για κάποιο πρόβλημα που μοιάζει ήπιο, οι διαγνωστικές εξετάσεις που πρέπει να γίνουν, η χορήγηση κατάλληλου θεραπευτικού σχήματος, αλλά και η πρόληψη, δεν μπορεί να «υποκατασταθούν» με κριτήριο ότι αυτά «κοστίζουν».**

Σε αυτό το έδαφος «πατάνε» αυτές οι **δήθεν εκσυγχρονιστικές προτάσεις για την «αυτοθεραπεία»** που συνολικά συνιστούν φθηνή αλλά επικίνδυνη για τους ασθενείς υποκατάσταση των μεγάλων ελλείψεων στη δημόσια πρωτοβάθμια περίθαλψη και των περικοπών των παροχών και ταυτόχρονα τρόπο για τον περιορισμό των κρατικών και ασφαλιστικών δαπανών.

Η «αυτοθεραπεία», η «αυτοδιάγνωση» και η «αυτοφροντίδα» στην ουσία αποτελούν μια βαθύτατα αντιδραστική πολιτική, που στοχεύει στον εγκλωβισμό, και την αποδοχή από το λαό της στρατηγικής της ΕΕ, του κεφαλαίου και των κυβερνήσεων για μείωση της κρατικής ευθύνης και χρηματοδότησης των δημόσιων υπηρεσιών Υγείας και της ανάθεσης αυτής της ευθύνης ατομικά στον καθένα. Αναπαράγει και παγιώνει τις μειωμένες απαιτήσεις με την «ικανοποίηση» σε ακόμα πιο υποβαθμισμένες υπηρεσίες.

Ούτε κουβέντα για μαζικές προσλήψεις υγειονομικών όλων των κλάδων και ειδικότητων - και φαρμακοποιών - που θα αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη πανελλαδικά ενός κρατικού δωρεάν συστήματος ΠΦΥ. **Οι προτάσεις τους είναι τόσο απαρχαιωμένες, συντηρητικές που μας γυρνάνε αν εφαρμοστούν σε προηγούμενες του περασμένου αιώνα δεκαετίες που ο φαρμακοποιός ή η μαία ή ο «πρακτικός», ελλείπει υποδομών, εξειδικευμένου προσωπικού αλλά και της απαραίτητης επιστημονικής γνώσης, «τα έκανε όλα»!!!**

Διέξοδος και προοπτική η πρόταση του ΚΚΕ

Η αντίθεση ανάμεσα στις τεράστιες δυνατότητες που δημιουργεί ο κοινωνικά παραγόμενος πλούτος, οι κατακτήσεις της επιστήμης και της τεχνολογίας και στον κλάδο της Υγείας και του Φαρμάκου, η ύπαρξη μεγάλου αριθμού εξειδικευμένου υγειονομικού προσωπικού, από τη μία, και η αδυναμία αξιοποίησής τους για την ικανοποίηση των σύγχρονων λαϊκών αναγκών, από την άλλη, δεν μπορεί να λυθεί, όσο κυριαρχεί το καπιταλιστικό κέρδος. Οι πολιτικές διαχείρισης του προβλήματος, όπως η «αυτοθεραπεία», δεν αποτελούν λύση των λαϊκών προβλημάτων στην Υγεία. Είναι επικίνδυνες.

Μοναδική διέξοδος και προοπτική αποτελεί η πρόταση του ΚΚΕ, για να φύγουν από τη μέση η καπιταλιστική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής και το κίνητρο του κέρδους. Με την ανάπτυξη που θα έχει κριτήριο την ικανοποίηση όλων των σύγχρονων αναγκών του λαού στην Υγεία, στην Πρόνοια, στην Πρόληψη, στο Φάρμακο. Οπου οι λαϊκές ανάγκες θα είναι πραγματικά υποχρέωση του λαϊκού κράτους και θα εξασφαλίζεται σε όλους απ' αυτό. Θα είναι κατοχυρωμένο λαϊκό δικαίωμα και όχι ατομική ευθύνη.

Κ. Μ. - Ζ. Π.